1976 23

FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE ȘAH

BULETIN PROBLEMISTIC

AL COMISIEI CENTRALE DE STUDII SI PROBLEME

FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE ȘAH

BULETIN PROBLEMISTIC

AL COMISIEI CENTRALE DE STUDII ȘI PROBLEME

APARE TRIMESTRIAL

COLABORĂRILE pentru „B.P." rugăm a le trimite la următoarele adrese:

PROBLEME INEDITE: Anton MOLDOVAN, bulev. „12 Aprilie" Nr.8, et.I, ap.3, TIMIȘOARA-II, codul 1900.

STUDII INEDITE: Ing.Constantin PETRESCU, Aleea Budacu Nr.5, bl.M.3, sc.3, et.III, ap.54, BUCUREȘTI-49, sectorul 3,, cod poștal 74424.

ARTICOLE din țară: Ing.Valeriu PETROVICI, str. Baba Novac Nr.18, bl.24.B, ap.48, BUCUREȘTI-57, cod poștal 74522, , telefon 483312.

CORESPONDENȚA GENERALĂ și ARTICOLE din STRĂINĂTATE: Ing.Anatole IANOVCIC, str.Avram Iancu 24, SIBIU codul 2400.

Nr. 23 (Nr.3/1976) IULIE - SEPTEMBRIE 1976 Anul VI

DIN EXPERIENTA MUNCII ASUPRA TEMELOR ORTODOXE IN PROBLEME INVERSE

Dintre multiplele genuri apărute pînă în prezent în compoziția șahistă, matul invers se află, după esența sa, cel mai aproape de problemele ortodoxe. Dacă se va face abstracție de scopul final, vom putea constata prezența la probleme inverse, ca și la cele ortodoxe, a două principii oponente de mare valoare. Pentru acest motiv, realizarea temelor ortodoxe în genul inverselor apare interesantă și binevenită ceea ce confirmă legătura logică internă dintre cele două genuri. In continuare, vom încerca să ilustrăm această afirmație prin exemple din creația noastră.

Problemele I-III sînt compuse pe temele ortodoxe clasice esența cărora se bazează pe interceptarea

reciprocă a figurilor de acțiune lungă. La problema I avem tema GRIMSHAW. După mutarea 1.Cf2! se amenință descoperirea bateriei prin 2.Cf2+, forțînd răspunsul 2...C:d1≠. Apărarea mascată a negrului rezidă in obstrucția preventivă a Na6 prin 1...T(N)c4, ceea ce anulează amenințarea eliberînd cîmpul d3 regelui negru (2.Cd1+? Rd3!). Urmează însă exploatarea de către alb a interferenței reciproce între T si N: 1....Tc4 2.D:b3+ D:b3≠ si 1...Nc4 2.Db4+ D:b4≠.

I. II. III.

Medjnun VAGHIDOV & Rauf ALIOVSADZADE

i n e d i t e

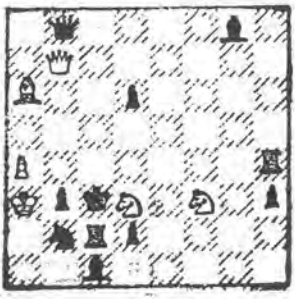

Invers 2≠ (6+11)

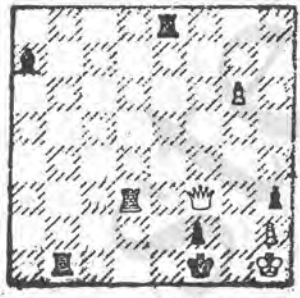

Invers 2≠ (5+6)

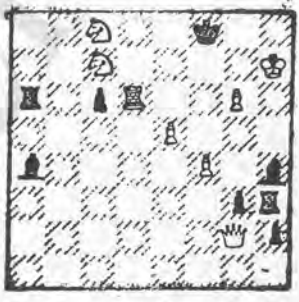

Invers 2≠ (8+8)

La problema II este realizată o altă temă clasică - NOVOTNY. Sacrificarea tematică a turnului - 1.Te3, este însoțită de amenințarea 2.Dg2+ h:g2≠, ceea ce obligă pe negrul să captureze Te3, cu interferențele tematice activizînd bateria neagră a regelui: 1...T: :e3 2.D:f2+ R:f2≠ și 1...N:e3 2.De2+ R:e2≠.

Prob. III realizează o formă mai modernă a interceptărilor reciproce - tema NOVOTNY FINLANDEZ. Pentru a avea posibilitatea de a introduce o baterie cu amenințarea dublă - 2.Tc8+ si Tf6+, este evidentă necesitatea inlăturării mutării defensive a damei. Totuși, încercările 1.D ori-unde întîlnesc o ripostă puternică după NOVOTNY FINLANDEZ - 1...c5! cu anihilarea amenințării tematice duble. Dezleagă 1.D:c6!, urmat de mecanismul cunoscut al temei: 1...N:c6 2.T f6+ C:f6≠ si 1...T:c6 2.Tc8+ N:c8≠.

Problema IV ne reaminteste,din punctul de vedere formal,temele anterioare, însă această asemănare este doar aparentă. Aici este realizată tema cunoscută în compoziţia ortodoxă sub denumirea de „punctul de intersecţie"(Treffpunkt,l.germ.),elaborată la timpul său de compozitorii germani. Pentru a face ca bateria neagră a calului să funcţioneze,este nevoie de a sili Cb1 să se deplaseze,prin Cc3+. Aceasta însă, nu se poate face momentan datorită faptului că punctul c3 este păzit de două figuri negre „străine".Atunci, în spiritul temei „Treffpunkt", una din acestea urmează sa fie atrasă sub bătaie pe punctul c3,iar cealaltă va fi deviată de la acest cîmp, după care devine posibilă realizarea ideii concepute iniţial: 1. Nc3!(Zugzwang) N:c3 2.Nd7+ Tb5 3.C:c3≠, 1....T:c3 2. C:c5+ N:c5 3.C:c3≠.

Următoarele compoziţii (V-VII) reprezintă exemple ale realizării în problemele inverse a ideilor ortodoxe defensive,celor mai clare,în jocul negrului.

IV.
R.ALIOVSADZADE & Medjnun VAGHIDOV
inedită

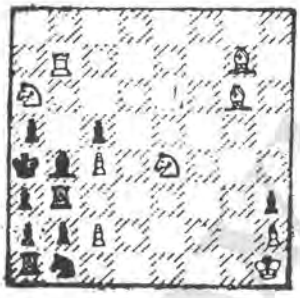

Invers 3≠ (9+11)

V.
Medjnun VAGHIDOV
inedită

Invers 2≠ (9+11)

VI.
Medjnun VAGHIDOV
„Problem",1976

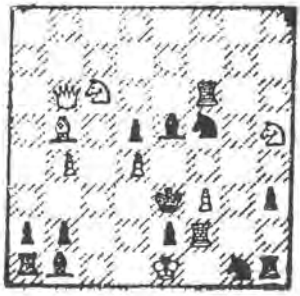

Invers 2≠(10+12)

In pr.V găsim tema MOSCOVA. Prin cheia 1.Cg4! este creată o ameninţare puternică de auto-mat::2.Ce5+ C:e5≠. Negrul este silit să caute mutări eficiente - de anihilarea intenţiei albului, care constituie esenţa ideii,respingînd cu succes posibilitatea şahului dublu; prin 1...Ce2 si 1...Te2, interceptînd pe

de o parte,diagonala f1-c4, iar pe de altă parte,supunînd cîmpul e5 controlului figurilor albe (D și N). Aceasta crează însă niște efecte negative suplimentare în poziția negrului din cauză că includerea lor pe cîmpul critic e5 aduce includerea acestora și pe cîmpurile situate în continuare pe liniile de acțiune - d6 și f6. De aceea devin posibile alte auto-maturi: 2.Ce7+ T:e7≠(2.Ce5+? C:e5≠? 3.N:e5!) și 2.Df6+ T:f6≠(2.Ce5+? C:e5≠? 3.D:e5!).

Ideile defensive din jocul negrului găsesc exprimarea cea mai surprinzătoare în altă temă ortodoxă: în APARAREA SCHIFFMANN (vezi probl.VI).Aici cheia 1. Da7!! amenință 2.Da3+ Nd3≠.Apărările tematice constau în autolegarea preventivă a propriilor figuri-1...N: :d4 si 1...C:d4,scontînd dezlegarea lor în cazul efectuării amenințării. Autolegarea figurilor albul o va exploata însă pentru realizarea maturilor tematice: 2.Te5+ Ne4≠ și 2.T:e2+ C:e2≠,figurile negre autolegate neputînd interveni!

VII. VIII. IX.

Medjnun VAGHIDOV & Rauf ALIOVSADZADE

i n e d i t e

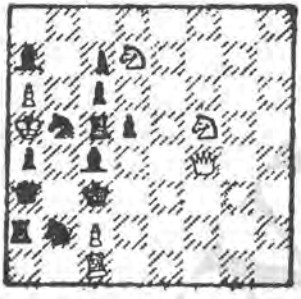

Invers 2≠ (7+12)

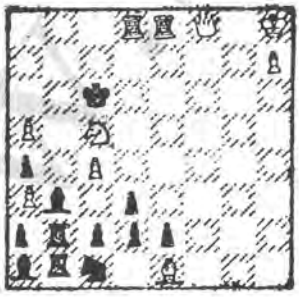

Invers 3≠ (10+12)

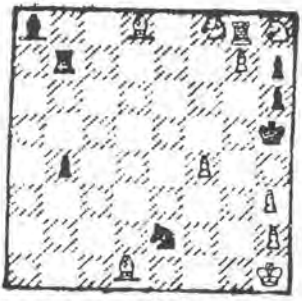

Invers 4≠ (10+7)

In probl.VII se realizează tema APARAREA LEVMAN. Dupa 1.Cb6!,apare amenințarea 2.Dd4+ C:d4≠.Negrul, apărîndu-se „după Levman",interceptează preventiv col. „d",izolînd cîmpul d2 pentru refugierea R negru: 1... Nd3 2.Db4+ D:b4≠ și 1...Cd3 2.C:a4+ D:a4≠.

In pr.VIII este realizată tema BRISTOL - degajarea liniei de acțiune prin deplasarea unei figuri în lun-

gul acestei linii: 1.Te6+ Rc7 2.Ta8 N:c4 3.Db8+ T:b8≠.

Tema ciclicității este realizată în pr.IX. Aici, fiecare figură, efectuînd mutarea, ocupă locul eliberat de figura anterioară. Are loc deci transmutarea ciclică a figurilor: 1.Ce6 b3 2.Tf8 b2 3.g8C! b1 cu transformarea indiferentă 4.Cg7+ T:g7≠.

X. XI. XII.

Medjnun VAGHIDOV & Rauf ALIOVSADZADE

i n e d i t e

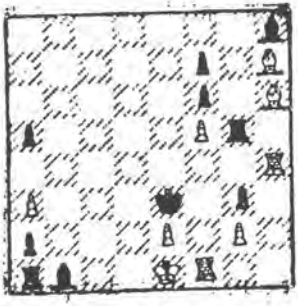

Invers 3≠ (9+10)

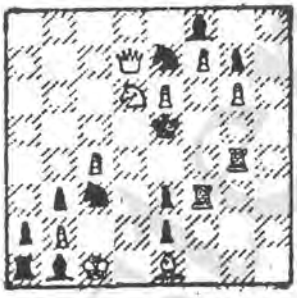

Invers 2≠ (11+11)

Invers 2≠(9+10) Cilindric!

Problema X ilustrează manevra BRUNNER-TURTON bine cunoscută în compoziția ortodoxă, manevră ce constă în schimbarea ordinei de dublare a două turnuri în cursă și în soluție. Pentru a pune bateria neagră în acțiune, albul este nevoit să-și dubleze turnurile. Insă încercarea 1.Tff4?(cu am.2.Te4+) va fi respinsă prin 1...Tg4! și la 2.Tfa4+ Tf4!(3.Te4+? R:e4!). Soluția cu schimbarea ordinei dublării turnurilor: 1.Ta4! Ng7 2.Tff4 și acum apărarea 2...Tg4 nu mai este eficientă întrucît albul poate continua cu 3.Tae4+ la care nu există alt răspuns decît 3... N:e4≠.

Probl.XI este compusă pe tema curselor în interceptările PLACHUTTA. Aici albul și negrul se află într-un Zugzwang reciproc. Incercarea 1.Tff4? duce la respingerea ei prin 1...Cc3 mută! și nu merge 2. Tge4+ N:e4≠ întrucît Tf a interferat pe Tg (Plachutta). Incercarea 1.Tgf4? se respinge prin 1...Ce7 mu-

tă! si nu se poate 2.T3f5+ N:f5≠ - din nou are loc interceptarea Plachutta. Dezleagă 1.Tgh4! Cc3 mută 2.Tge4+ N:e4≠ si 1...Ce7 mută 2.T3f5+ N:f5≠.

In încheiere, menționăm că realizarea compozițiilor ortodoxe complexe poate reusi cu succes în diferite modificații matului invers. In problema XII găsim tema HANNELIUS în formă de mat invers pe tabla cilindrică. Curse tematice: 1.Dc4?(am.2.Cc3+ C:c3≠ - A), dar 1...f3!(a); 1.Dh4?(am.2.Cg3+ C:g3≠ - -B), dar 1...d3!(b). Dezleaga 1.D:a7!(Zugzw.) si acum 1...f3(a) 2.Cg3+ C:g3≠(B), 1...d3!(b) 2.Cc3+ C:c3≠(A).

Experiența noastră ne permite a afirma că munca asupra temelor ortodoxe în problemele inverse este o preocupare foarte atrăgătoare pentru un compozitor șahist. Aici,pe lînga tehnica obisnuită,se cere de la compozitor,înainte de toate,să înțeleagă dacă este posibilă realizarea temei temei ce și-a propus-o într-o problemă cu mat invers și a reevalua într-o lumină nouă finalul problemei. Faptul acesta este condiționat prin aceea că,spre deosebire de genul ortodox,soluția la problema inversă este m a i l u n g ă cu o semi-mutare,ceea ce imprimă o amprentă specifică. Totodată, poate avea loc o tratare diferită a temei concrete depinzînd de faptul ca re anume semi-mutare trebuie considerată tematică - ultima semi-mutare(forțîndă)a albului, semi-mutarea negrului(forțata) de mat, sau ansamblul lor.

Rep.S.S.Azerbaidjan Medjnun VAGHIDOV &
or.Baku, iunie 1976 Rauf ALIOVSADZADE

E R A T A Autorii problemei VI din „B.P." Nr.22 / 1976, pag.22, roagă ca Dh3 să fie plasată la h4.

Problema 505(Kulighin) din Nr.18/1975 se corecteaza de autor prin suprimarea pionului negru e4 , adăugîndu-se un pion alb la g5 (5+1).

Pr.251(Bajtay) din Nr.9/1973 se corectează de autor prin plasarea pionului f3 la d5 și adăugarea unui nebun negru la g8 (3+8), iar la pr.215(Bajtay) se adaugă un pion negru lad6 (5+13).

CAMPIONATUL MONDIAL PE ECHIPE LA COMPOZITIA SAHISTA

World chess compositions tournament of the F.I.D.E.

1972-1975

La această întrecere importantă au participat 27 de țări cu un total de 274 compozitori, dintre care 8 reprezentanți ai României. Fiecare țară n-a putut concura decît cu cel mult 28 de compoziții, adică cu cîte 2 lucrări la fiecare dintre cele 7 secții, cu 2 teme fiecare.

Un număr de 11 țări, dintre care și România, au depus un număr maxim de lucrări, 3 țări - 27 lucrări, 4 țări - 26, 2 - 25, 1 - 24, 1 - 21, 1 - 17 etc.

Din totalul de lucrări prezentate, au fost admise aducînd puncte echipei respective: 25 lucrări prezentate de URSS și Suedia, 22 de Danemarca, 21 de Finlanda și Olanda, 20 de Franța, 18 de Jugoslavia, 17 de Austria și Anglia, 16 de Cehoslovacia, R.Dem. Germania, Ungaria și S.U.A., 15 de Israel, 14 - Italia, 12 - R.Fed.Germania și Polonia, 10 - Elveția, Grecia și ROMANIA, 8-Belgia și Bulgaria, 6-Norvegia și Spania, 5-Brazilia și Mongolia și 4 - Indonezia.

Dintre compozițiile admise(corecte), punctele au fost acordate, la fiecare temă, primelor 30 lucrări. Celor clasificate li s-au atribuit de la 30 puncte pînă la 1 punct.

Urmează în continuare prezentarea celor 7 secții cu temele respective, fiecare temă fiind ilustrată de problema clasificată pe locul I și însoțită, cînd era cazul, de problemele compozitorilor români, cu soluțiile respective.

A. SECTIA 2≠

T e m a A.1: Schimbarea motivelor de apărare în oricîte faze. Mutările de apărare și mutările de mat respective rămîn aceleași în toate fazele(cursa și soluție) se schimbă numai motivele de apărare. Diagrama alăturată prezintă

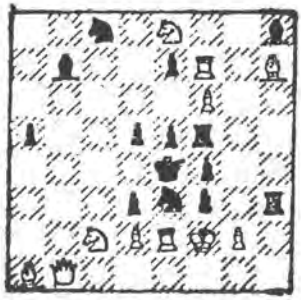

problema compozitorului cehoslovac Ludovic LACNY - clasificată pe locul I și având soluția: 1.T:e7! cu am.2.T:e5≠:apărările tematice sînt: 1...d4/Nf6/C:e7 T:h7/d:e2: aceleași apărări au loc și în cursa 1.f: :e7?(am.2.N:f5≠),motivările lor însă se schimbă după formula ABCDE - BCDEA. Enunțul sub diagramă este mat în 2 mutari (11+14).

T e m a A.2: Maturi schimbate la cel puțin două apărări negre,dintre care una cu „șah" în cursă sau în joc aparent, iar cealaltă cu „șah" în soluție.

Locul I: G.H.DRESE & F.von MEYENFELDT & J.C. van GOOL (Olanda)

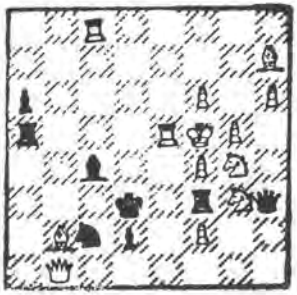

2≠ (13+8)
1...T:e5+/Ne6+/T: :f4+/D:g4+/Nf7/D h5/D:h6
1.Rg6! (1.f7?)

Locul XXI: Stelian LAMBA (România)

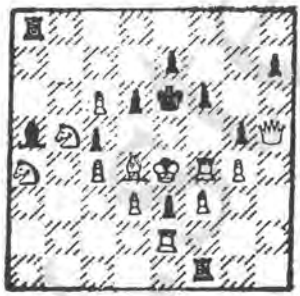

2≠ (12+11)
1...d5+/c:d4/Nd2/ f5+/g:f4
1.R:e3!

Locul XXVII: Erich RACZ (România)

2≠ (12+10)
1..g:f5+/f:g5/ N:e2+/D:e3
1.R:f4!

B. SECTIA 3≠

T e m a B.1:Se cere ca mutările albului din jocul aparent (sau din cursă) și din soluție să se schimbe alternativ, conform schemei următoare: 1....x 2.A 3.B, 1....y 2.B 3.A, iar în soluție: 1....x 2.B 3.A, 1....y 2.A și 3.B. Problema din diagrama alăturată,compusă de H.MARUTA(Indo-

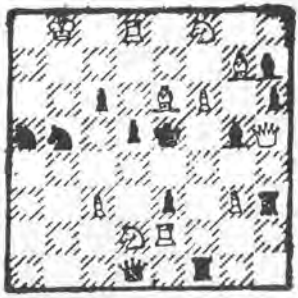

nezia) a ocupat locul I si are următoarea soluție: joc ap.:1...Nf5/Tf5 2.f7+/T:e3+ Nf6/N:e3 3.Cg6#/f7#; sol.: 1.Dg4!(am.2.Cd7= Rd6 ?.Nf8#) Nf5 2.T:e3+ N:e3 3.f7#, 1...Tf5 2.f7+ Nf6 3.T:e3#.Enunț: 3# (11+12).

T e m a B.2: Sacrificarea unei figuri albe în cel puțin două variante (deci,două sacrificii, avînd ca scop eliminarea figurii care blochează un cîmp sau o linie pentru o altă figura albă) trebuie să fie combinată cu o altă tema strategică, la alegere.

Locul I: Eeltje VISSERMAN (Olanda)

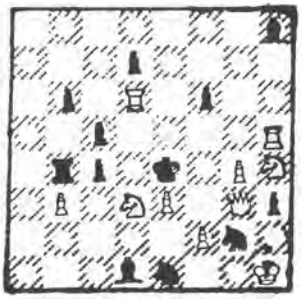

3# (10+12)

1.Cf5!(am.2.f3+) C:d3/c:d3/Nf3/Cf3 2.Td4/Te6/De5/Df4+

Locul XI: Virgil NESTORESCU (România)

3# (8+12)

1.Cc6!(am.2.D:b5+) Tc5/Ta1/Df3/T:c6/C.f4+) :c6 2.Dd2/Dc4/De4/ Cf4/Cc7+.

Locul XIV: Ionel RAZU (România)

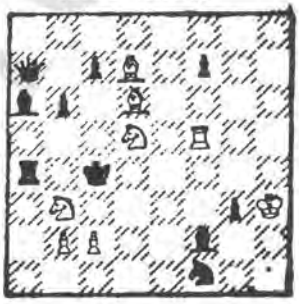

3# (8+10)

1.Nc6!(am.2.T Nc8/b5/N d4 2.Ce3/Cb6/ Ca5+.

C. SECTIA mat în mai multe mutări

T e m a C.1: Intr-o problemă cu mai mult de 3 mutări,o figură albă cu acțiune lungă face ca cel puțin într-o variantă, figura albă imobilă dintr-o baterie să dea „șah" de două ori prin descoperire pe aceeași linie tematică.

Problema I aparține compozitoru-

Locul I:

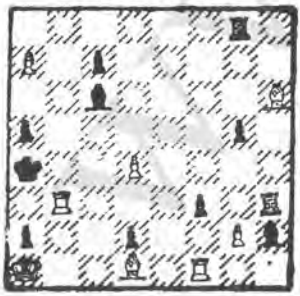

Locul XXIII:

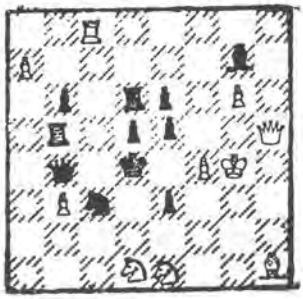

lui sovietic Valentin RUDENKO și are enunț: 6≠ (8+11), iar problema XXIII a fost compusă de compozitorul român Nicolae DRAGAN, avînd enuntul: 7≠(10+11) avînd soluțiile: I. 1.g3!(2.a8D)T:g3 2.Tb7+ Ra3 3.a8D T:a8 4.Tb3+ Ra4 5.Tb8+, 1...N:g3 2.Tb8+ Ra3 3.a8D N:a8 4.Tb3+ Ra4 5.Tb7+; XXIII. 1.Cb2!(2.Cc2≠) D:b3 2.Cf3+ Re4 3.C:e5+ Rd4 4.Cf3+ Re4 5.D:d5+ după care avem: 5...D:d5/Tb:d5/Td:d5/C:d5/e:d5/R:d5 66.C e1/Cd2/Cg5/Cg1/Ch4/a8D+.

T e m a C.2: Cel puțin două autoblocări forțate lîngă R negru, în 2 sau mai multe mutări, cu curse tematice (în cursă planul principal eșuează obligatoriu prin fuga regelui negru)

Locul I:
Iakov VLADIMIROV
& Lev LOSINSKI
(U.R.S.S.)

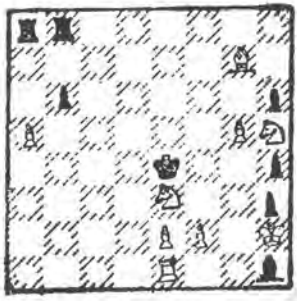

7≠ (9+8)

Locul XVIII:
Ion MURARASU
(România)

6≠ (8+12)

I. 1.Cf6+? R d4/Re5/Rf4! 1.Td1! Td8 2.Tb1 Td4 3.Tb5 Ta8:a5 4.T:b6 Te5 5.Tf6 h:g5 6.Tf4+ g:f4 7.Cf6≠.

XVIII.1.Cd4+? Rd6/Re7! 1.Tb7!(2.Te7≠) T e8 2.Te7+ T:e7 3 Db8! Cb5 4.Dd6+ C:d6 5.Cd4+ Re5 6.g:f4≠.

D. SECTIA S T U D I I

T e m a D.1: Una sau mai multe figuri albe se retrag cît mai departe de regele negru.

Soluție: 1.Cf5! Nf1 2.Ch4 Nd3 3. N:d3 c:d3 4.C:f3 b2 5.Cd2 f5 6.Rg5 Rg7 7.R:f5 Rf7 8.Re5 (Jude: „minor dual" 8.Cb1) Re7 9.Rd5 Rd7 10. Cb1 c6+ 11.Re5 Re7 12.Cd2 Rd7 13.Rf6-.

T e m a D.2: Două figuri albe, care formează în cursul soluției o baterie (în direcția R negru sau a

Locul I:
Gottfr.STECKBAUER
(Rep.Dem.Germ.)

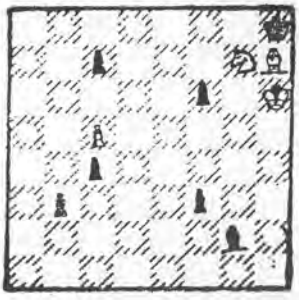

Alb cîștigă(4+7)

altor piese), formează în continuare o a doua baterie, schimbîndu-şi funcţiile între ele.

Soluţie: 1.Te1! N:d5+ 2.Rf2 Dh8 3.e7 Nf7 4.d5 D:h7 5.Tg1 Rd7 6.e8D R:e8 7.Tg7 Dh8 8.Tg1 Df8 9.Ng7 Dg8 10.Na1 Dh7 11.Tg7 remiză.

Locul I:
Henrich KASPARIAN
(U.R.S.S.)

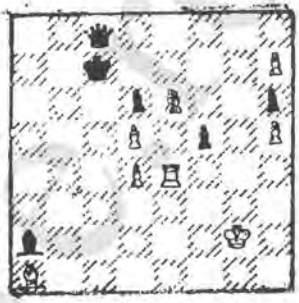

Remiză (8+6)

E. SECTIA AJUTOARELOR

T e m a E.1: Într-o problemă cu mat ajutor în 3 mutări, aceeaşi figură neagră blochează în fiecare soluţie un a l t c î m p în poziţia de mat. Sînt admise numai soluţiile tematice, în număr nelimitat, ele putînd conţine autoblocări şi ale altor figuri în aceeaşi vreme.

Locul I:
Kauko VIRTANEN
(Finlanda)

Aj.3≠ (5+14)
8 soluţii

Locul VIII:
Sergiu THAN
(România)

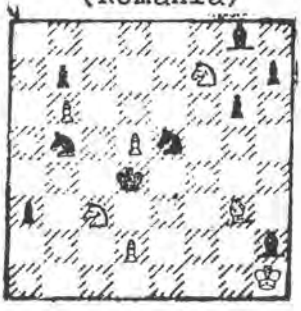

Aj.3≠ (7+9)
5 soluţii

I. 1/ 1.Cf4 C:h6 2.R:e5 Cg3 3.Cd4 Cg4≠; 2/ 1.Cf6 Ch8 2.R:e5 Cg3 3.Cd4 Cg6≠; 3/ 1.Cde7 Ch8 2.R:e5 Cf2 3.Rf6 Cg4≠; 4/ 1.Cc7 Cc3 2.Rc5 C:a4+ 3.Rc6 Cd8≠; 5/ 1.Cb6 Ce:g5 2.Rc5 Ce6+ 3.Rc6 Cfd8≠; 6/ 1.Cb4 Cd2 2.Rc3 C:d6 3.Cd4 Cb1≠; 7/ 1.Cc3 Cf2 2.Rc5 C:d6 3.Rb4 Cd3≠; 8/ 1.Cde3 Nd5 2.Rd3 e:d6 3.Cd4 Ce5≠. VIII. 1/ 1.Cd7 Ca2 2.R:d5 Nf2 3.Rc6 Cb4≠; 2/ 1.Cc4 Nc7 2.Rc5 Ce5 3.Cd4 Cd3≠; 3/ 1.Cd3 Cd1 2.Re4 Ce3 3.Cd4 Cg5≠; 4/ 1.Cf3 Ca2 2.Re4 Cb4 3.Cd4 Cd6 mat; 5. 1.Cg4 C:b5+ 2.Re4 Ne5 3.Rf5 Cbd6≠.

T e m a E.2: Într-o problemă în 2 mutări, o piesă neagră ocupă un cîmp pe linia de acţiune a unei baterii albe indirecte. Cea mai apropiată piesă albă de R negru părăseşte această linie, după care R

negru mută pe aceeași linie, legîndu-și astfel figura proprie. Se creează astfel un mat datorită autolegării negre. Tema trebuie realizată cel puțin în două soluții sau poziții. Sînt admise și probleme cu gemeni.

I. 1.Cf7 Ne4 2.Rf4 Dh6#;
II. 1.Cb5 Te4+ 2.Rd3 Td8#.

F. SECTIA INVERSELOR

T e m a F.1: O problemă cu mat invers în 2 mutări cu o semilegătură albă. Fiecare piesă semilegată trebuie să rămînă legată în cel puțin o variantă. Legătura poate fi folosită în jocul real sau în respingerea unei curse.

Locul I: F. ABDURAHMANOVIĆ (Jugoslavia)

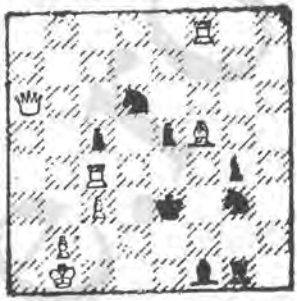

Aj.2# (7+8)

Locul I: Vladimir ZABUNOV (Bulgaria)

Inv.2# (11+13)

Locul XII: Virgil NESTORESCU (România)

Inv.2# (11+7)

I. 1.Cd1? e3/N:d4 2.C:e6/D:g5 dar 1...Tg2! 2.? 1.Cc2!(2.Tf5+ e:f5#) e3/Tg2/ N:c3 2.Cd5/T:e4/D:g5+.

XII. 1.Cb8? Cb7+/C:e6+/N:f6 2.Df8/Nf8/T:c6+, dar 1...Ne5! 2.? 1.Cc5!(2.DLd8+ T:d8#) Cb7+/C:e6+/N:f6 2.Df8/Nf8/Cb7/D:e6+.

T e m a F.2: O problemă in 2 mutări cu gemen, în care R alb sau negru își schimbă locul (deplasarea unuia din regi este elementul discriminant al gemenului).

Problema alăturată acompozitorului austriac Friedrich CHLUBNA a fost clasificată pe locul I, are enunțul: Inv.2# (10+8), B.Rd1→f1. A. 1.Ta6 Cc7/Cd6/Cf6/C:g7 2.N:c7/

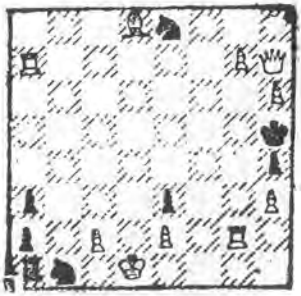

T:d6/T:f6/T:g7; 1.1.Ne7? Cf6! 2.N:f6 Cd2+
B. 1.Ne7! C ad-lib. 2.T:c7/N:d6/N:f6/D:g7; 1.Ta6? C d6! 2.T:d6 Cc3+.

G. SECTIA F E E R I C E

T e m a G.1: O problemă directă în 2 mutări, realizînd tema „antibaterie", poate conține: a/u n a sau mai multe lăcuste; b/una sau mai multe figuri chinezești(Lao,Pao,Vao,Mao; menționăm că aceste figuri au fost prezentate cititorilor acestui buletin în anul 1971,trim.II); c/una sau mai multe piese cu denumirea Lion. Prin tema „antibaterie" se realizează matul prin aducerea unei figuri albe pe linia de acțiune a unei baterii.

Locul I:
Knud HANNEMANN
(Danemarca)

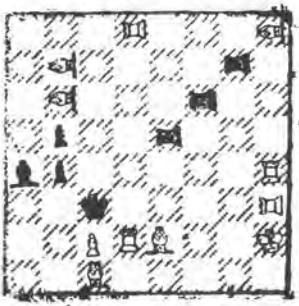

2# (11+7)

Locul XX:
Nicolae DRAGAN
(România)

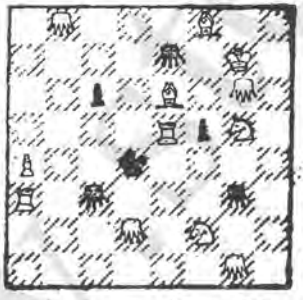

2# (12+6)

c4#) 1.Paoc8(2. T c4#) N:c2/Pao-e4/ Pao-f4/Pao-g4/Pao -h5/Pao-h6/Pao-h7 2.Td3/Vao-e3/Vao-f3/Rg3/Vao-c5/Vao -c6#Vaoc7#.

XX. 1.Lf4! cL ad-lib./cL:e5/ eL ad-lib./eL:e5/ gL ad-lib./gL:e5 2.Cd3/fCe4/Te4/ L e4/Cf3/gCe4#, 1... R:e5/c5 2.Cd3/Te4

T e m a G.2: O problemă în 2 mutări cu maturi r e f l e x e și cu cel mai puțin două autoblocări albe diferențiate, pe cîmpuri diferite sau pe același cîmp.

Problema clasificată pe locul I a fost compusă de compozitorii din URSS - Iakov VLADIMIROV și regretatul Lev LOSINSKI, iar problema

Locul I:

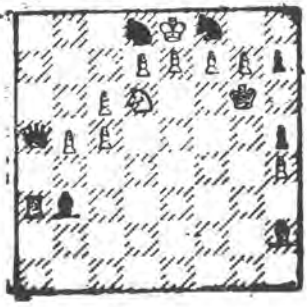

Reflex 2#(10+9)

Locul XXIX:

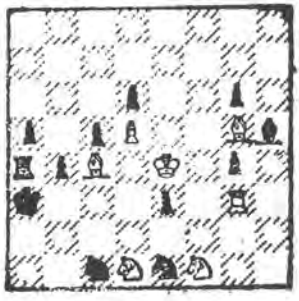

Reflex 2#(7+12)

de pe diagrama a doua aparţine compozitorului român Victor CUCIUC

I. 1.Cb7! (2.g:f8N N:f7≠) Rh6/Cde6/Cfe6/C:d7/Na4(--c2,-d1)/R:g7/C:f7 2.g:f8C/g:f8T/f8T/f8N/e:f8T/e:d8T 1.g:f8C? Rh6! XXIX. 1.Nf4! b3/g5/Ca2(-e2)/Cd3/Cb3/Cf3/Cd3 2.T:e3/N:e3/Cd:e3/Cd:e3/Cf:e3/Cd:e3.

In încheiere, dăm rezultatul acestui Campionat de compozitie şahista al FIDE-ului, numit Primul Campionat Mondial neoficial.Ordinea clasificarii ţărilor participante a fost stabilită prin însumarea punctelor obţinute de fiecare echipă de compozitori:

1.U.R.S.S.-553 puncte, 2.Olanda-397 p., 3. Danemarca-395,5 p., 4.Finlanda-392,5 p., 5.Suedia-375,5, 6.Franţa-331, 7.Jugoslavia-328, 8.Cehoslovacia-324, 9.Austria-314, 10.Anglia-258,5, 11.S.U.A.-252,12.Israel-232,5, 13.Rep.Dem.Germ.-227, 14.Polonia-227,15. Ungaria-214, 16.Italia-213,5, 17.Rep.Fed.Germ.-166, 18.Grecia-154, 19.Elveţia-142, 20.Bulgaria-129, 21. ROMANIA-127, 22.Norvegia-113, 23.Spania-97, 24.Mongolia-85, 25.Indonezia-56, 26.Belgia-47 si 27.Brazilia-30,5 de puncte.

CONCURS SINTETIC TEMATIC

In dorinţa de-a atrage cît mai mulţi iubitori ai şahului artistic spre compunerea problemelor de şah, precum şi pentru îmbogăţirea continuă a cunoştinţelor tuturor compozitorilor noştri, deschidem începind cu acest număr concursul sintetic tematic care nu este de fapt decît continuare a concursului sintetic anterior rămas neîncheiat,spre regretul nostru şi nu din vina redacţiei,după ce a fost publicată în Nr.13/1974 al „B.P." seria a VI-a.

Reconstituirea unei probleme de şah,care realizează oarecare idee strategică, are menirea a stimula în mod nemijlocit abordarea compoziţiei şahiste bazată pe principii tehnice şi estetice elaborate în decursul anilor.

Pentru reconstituirea corectă a originalului se vor acorda 25 de puncte, iar pentru realizarea par-

ţiala a conţinutului se va acorda un punctaj mai redus. La întrunirea a 300 de puncte se vor acorda premii în obiecte şi literatură şahistă.

Propunem prima serie:4 probleme cu mat în 2 mut.

I. 1.Cg5!(am. 2.Ce4≠), negrul avînd 2 fig.legate - Tf2 şi Nb6. 1...Cc5 2.Cde6≠, 1...Cd2 2.Cdf3≠. Intercepţiile negrului sînt active; tema GOETHART I 1...(D/T:g5)C/R:g5 2.(T:b6)C:b3/Ce6≠.

II. 1.Re2!(am. 2.Db8/Dd7≠), negrul avînd o figura legată -Dc3. 1...Te5 2.Cc6≠, 1...g3 2.Cc5≠, 1... Dc5 2.Cc6≠, 1...Dc7+ 2.D:c7≠, 1...Ta8 2.Dd7≠, 1.... Td5 2.Db8≠. Intercepţiile sînt atît active cît şi pasive; tema GOETHART, formele I şi II reunite.

III. 1.Dc4!(am. 2.Tf5≠), negrul avînd două piese legate - De2 şi Tg4. 1...Ne3 2.De4≠, 1...Ng3 2.N:g4 mat, 1...N:g5 2.T:g5≠, 1...Ne5 2.Td4≠, 1...N:d6 2. Tc5≠. Tema ANTI-GOETHART.

IV. 1.C:f4!(am. 2.Cce2≠), negrul avînd o figură legată - Db5. 1...Nc5 2.Cfd3≠, 1...Te1 2.Ce6≠, 1... T:g1 2.Cg2≠. Această problemă, comparînd-o cu I şi III, vom observa că realizează ambele teme - GOETHART şi ANTI-GOETHART.

Reconstituirile se vor trimite pe diagrame-desenate sau imprimate - pîna la data de 31-XII-1976,pe adresa: Nicky GHERAN, 75548-Dumitru Petrescu Nr.79, bloc S_1, et.VII, ap.520, sector 5, BUCURESTI.

@@@

C O N C U R S   A N U N Ţ A T

Revista SCHWEITZERISCHE SCHACHZEITUNG a deschis un concurs internaţional în memoria maestrului elveţian H. JOHNER, pentru probleme ortodoxe în 4 şi în mai multe mutări, c u   c o n ţ i n u t   s t r a t e g i c. Judele concursului: Alois Johandl din Austria. Se vor acorda 4 premii în Fr.elveţieni şi m. onor.(în cărţi de specialitate). Problemele în număr nelimitat, în dublu exemplar fiecare,purtînd şi un motto,se vor trimite pîna la 31-XII 1976, la adresa: Hans Henneberger, Landschaustrasse 18(Problem redaction der SSZ),6006 - Luzern (Elveţia).

P R O B L E M E I N E D I T E

ARBITRII: la 2≠ - Vladimir A. EROHIN(URSS), 3≠ şi mai multe mutări - Vladimir A. BRON(URSS), feerice- - Krasimir GANDEV (Bulgaria).

685.
Volodea VAISMAN
Iaşi

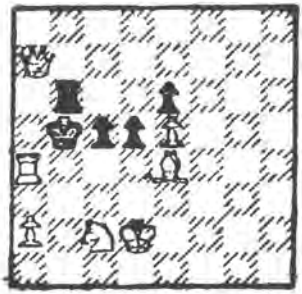

2≠ (7+5)

686.
N.V.KULIGHIN
(U.R.S.S.)

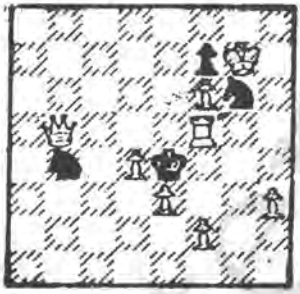

2≠ (8+4)

687.
F.COJOCARIU
Arad

2≠ (8+5)

688.
Iurii M.ANTONOV
(U.R.S.S.)

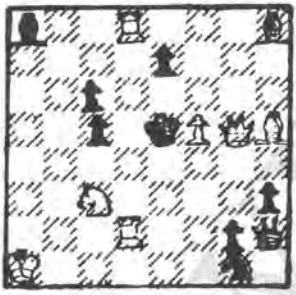

2≠ (7+10)

689.
V.F.UDARŢEV
(U.R.S.S.)

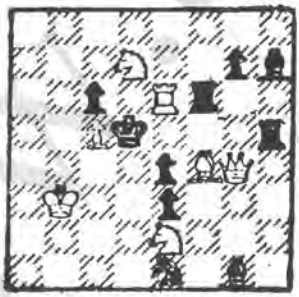

2≠ (7+10)

690.
N.CERNIAVSKI &
S.ŞEDEI (URSS)

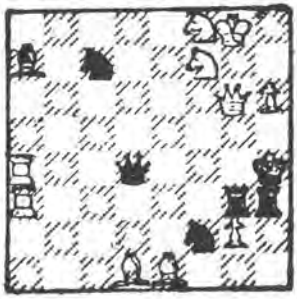

2≠ (10+7)

Sîntem nevoiţi a repeta rugămintea noastră referitoare la trimiterea dezlegărilor, în termen, pe file s e p a r a t e şi numaidecît semnate descifrabil: din „B.P."separat de cele din TRIBUNA SIBIULUI ,iar acestea din urma s e p a r a t de soluţiile exerciţiilor !

691.
Petko A.PETKOV
(Bulgaria)

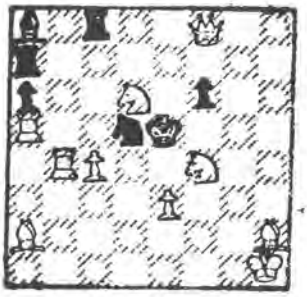

2# (10+7)

692.
Vlad.A.GOLUBENKO
(U. R. S. S.)

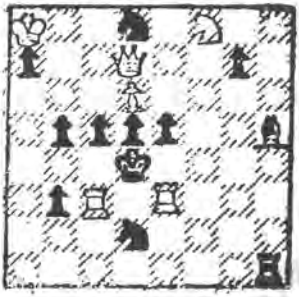

2# (6+12)

693.
Alexandr NIKITIN

2# (11+7)

694.
Marcel I.TANCAU
Bacău

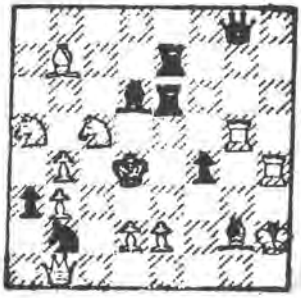

2# (11+9)

695.
Mircea MANOLESCU
București

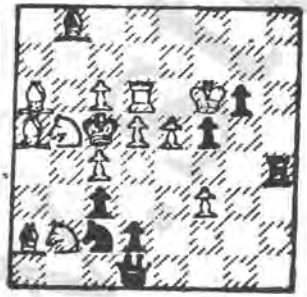

2# (11+10)

696.
Valentin RUDENKO
(U.R.S.S.)

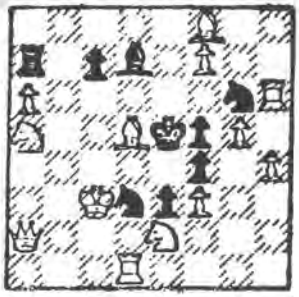

2# (13+9)

697.
Valentin RUDENKO
(U.R.S.S.)

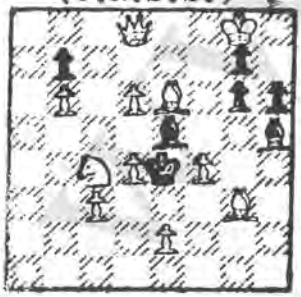

3# (11+7)

698.
Eugen RUSENESCU
(București)

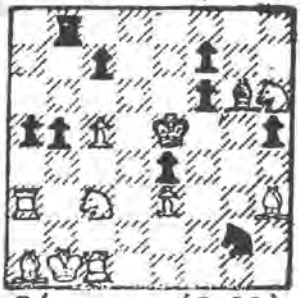

3# (9+11)

699.
N.GRIGORIEV &
I.GORDIAN (URSS)

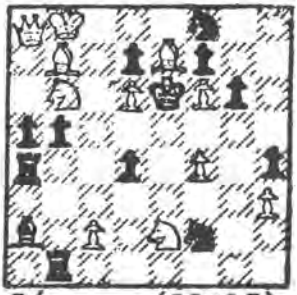

3# (11+13)

700.
E.POGOSIANŢ &
N.MIRONENKO(URSS)

5≠ (4+4)

701.
Alex.FEOKTISTOV
(U.R.S.S.)

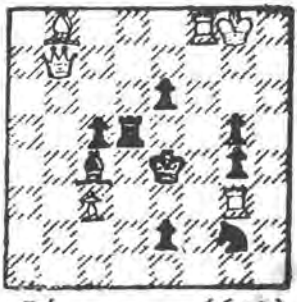

5≠ (6+9)

702.
Dieter MULLER
(Rep.Dem.German.)

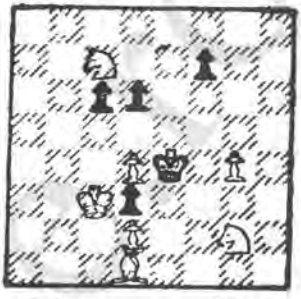

7≠ (7+5)

703.
Leonid MAKARONEŢ
(U.R.S.S.)

Invers 2≠ (7+7)

704.
I.M.GORDIAN
(Odessa)

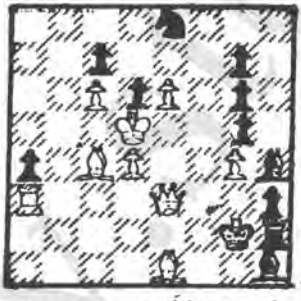

Invers 2≠(9+12)

705.
Michael KELLER
(Rep.Dem.Germană)

Invers 2≠(10+11)

706.
S. SAMBUU
(Mongolia)

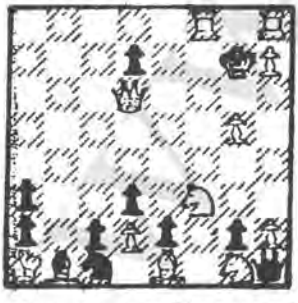

Invers 2≠(11+11)

707.
Nicky GHERAN
Bucureşti

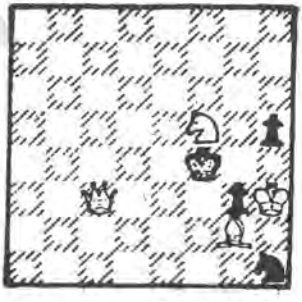

Invers 3≠ (4+4)

708.
S.KORNEV & A.
AGARKOV (URSS)

Invers 4≠ (7+7)

709.
Nicolae LENŢA
Iaşi

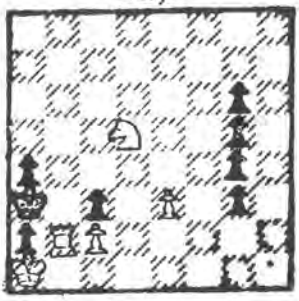

Invers 8≠ (5+8)

710.
S.M.TOLSTOI
(U.R.S.S.)

Aj.2≠ (3+3)

711.
Badea DUŢA
Bucureşti

Aj.2≠ (4+2)

712.
D.KARMINSKI
(U.R.S.S.)

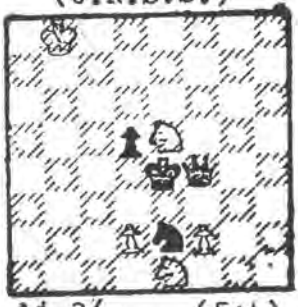

Aj.2≠= (5+4)
(1.2.1.1)

713.
Nik.DOLGHINOVICI
(U.R.S.S.)

Aj.2≠ (3+7)
(3111) şi (1311)

714.
Rom.FEDOROVICI &
Eug.SOROKIN(URSS)

Aj.2≠ (5+9)
(1211) şi (2111)

715.
ŞAMILE ADE DASNI

Aj.2≠ (7+7)
(4.1.1.1)

716.
N.IONESCU(Mediaş)

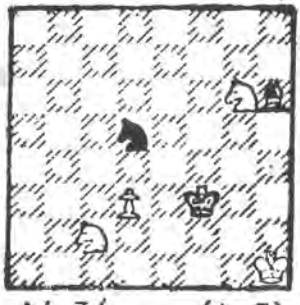

Aj.3≠ (4+3)
(Neumann 2)

717.
E.A.PETROV(URSS)

Invers 3≠ (8+5)
D u p l e x

718. C-tin AVRAM
Bacău

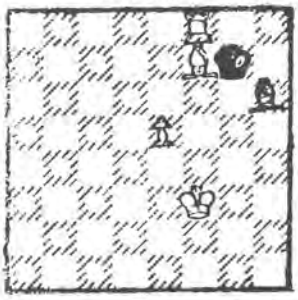

Aj.3♘(2 sol)(4+2)

719. A.A.GRIGORIAN
(U.R.S.S.)

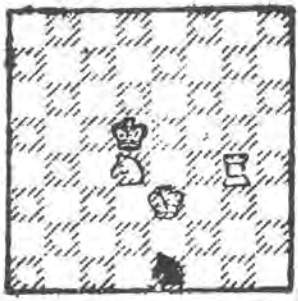

Aj.3♘/Pat aj.3m.

720. R.DRAGOESCU
București

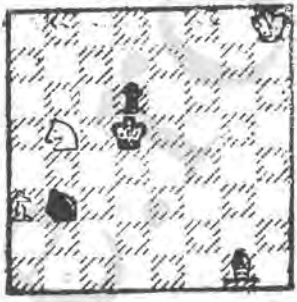

Pat aj.in 6 mut.

S T U D I I INEDITE

ARBITRU: A.J.ROYCROFT (Anglia)

95. Nicky GHERAN
București

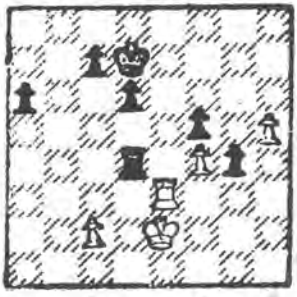

Alb cîștiga(5+7)

96. I.KOVALENKO
(U.R.S.S.)

Alb cîștiga(6+6)

97. I.MIRCIOIU
Brașov

Alb cîștiga(7+7)

98. Ern.POGOSIANȚ
Moscova

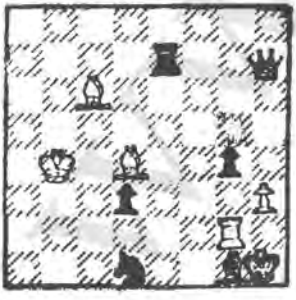

Remiză (5+7)

99. Ervin IANOSI
Arad

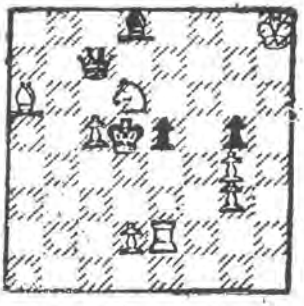

Remiză (8+5)

100. Petko PETKOV
(Bulgaria)

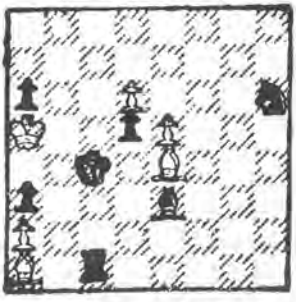

Remiză (6+7)

DEZLEGARI DE PROBLEME din Nr.21

593(Rago).A.1.Re5 e8D+ 2.Rd4 De3≠; B.1.Rg7 Nb1(şi 1...f8D+ 2.Rh7 Nb1≠) 2.Rh8 f8D≠; C.1.Rg5 f8D 2.Rh4 D h6≠; D.1.Re7 Rc6 2.Rd8 f8D≠(2+2+1+2+2 pcte). 594 (Szondy & Bajtay).A.1.Cd6 Ce2 2.De6 d4+; B.1.De6+ R c7 2.Cd4 Cg6≠(2+2 p.). 595(Paros).A.1.Thd3 e3 2. Tb5 c4≠; B.1.Nd3 c4 2.Ng3 e3≠(2+2 p.). 596(Rode).Direct: 1.Cd6 T:c7 2.Cf5 Tc4 3.Ce3 Ne2≠(model); invers:1.Nd1 Ce5 2.Tf7 Re3 3.Tf1 Cd3≠(impur)(3+3 p.). 597(Riczu). Intenţie:1.Db4(Zugzw) Re5 2.Ng7≠,..f4(N ad-lib.,Ne5) 2.D:f4(D:N,De7)≠,dar merge şi 1.Ng6(2D:f5≠)R:g6 Df6≠ sau şi mai simplu 1.Dg3(2.Dg7≠)(2+2+2 p.). 598(Ancin 1.Nb3(2.Dg5≠) Nc4/g6 2.Ce4/Dh8≠,1...Cc4/g6 2.Cd7/Df7 mat,1...De6 2.T:D≠.Un Meredith „aristocrat"!(2 p.). 599(Redlingær).1.Re4!(2.Ng7≠) Db4+ 2.Nd4≠,1...Te1+ 2 Ce2≠,1...h:g4/h4 2.Dh2/T:h4≠,1...D:f6/T:f4+ 2.T:f6/D :f4≠(2 p.). 600(Lider).Cursa:1.Da7!?(2.Cd6/g3≠) T ad lib.pe vert.„d")Ce7≠,1...T peoriz.a 5-a 2.Dd4≠, dar 1...Tc5! Sol.:1.Tb7!(zugzw) T ad-lib. 2.Tb4≠,1... T: :f5 2.Tb3≠,1...Tb5/d7+ 2.T:T≠.O soluţie ingenioasă(L R)(2+2 p.). 601(Nikitin).1.Ra7!(2.b8D,T≠) d6/d5 2.D: :c7/Cf7≠,1...e6/e5 2.Nf6/Df6≠,1...c:b6 2.Tc8≠.In pri mele două perechi de variante avem tema BI-VALVE(2p) 602(Turoverov).Incercări tematice:1.Re2?(2.Tf4≠-A şi T:c3≠-B),dar 1...Cb5!(2.Ce2≠?);1.Rf4?(2.T:c3≠-B şi N e2≠-C),dar 1...T:a3!(2.Tf4≠?);1.Re3?(2.Ne2≠-C şi Tf4 ≠-A),dar 1...Td6!(2T:c3≠?).Sol.:1.Rg2!(am.triplă -A, B şi C cu maturi diferenţiate la apărările tematice) La gemen avem 1.Re2! cu am.2.Tf4,T:c3 şi Nd5≠.De men ţionat prezenţa elementului ciclicităţii la încercă- rile tematice.O realizare remarcabilă a temei FLECK. (2+2 p.). 603(Makaronet).Incercarea albului să acti- vizeze semibateria este însoţită de dezlegarea indi- rectă a D negre:1.C7d6?(2.Te8≠) Db5/e4+ 2.C:D≠,1...D e4/e1 2.C:e4/Cg7≠,dar 1...N:g6!,deci trebuie jucat 1 C5d6! cu acelaşi joc,iar la 1...De1 2.C:h8≠(2+2 p.). 604(Mircioiu).1.Cc3(Zugzw) d/D:c5 2.Te4≠,1...d/D:e5 2.Tc4≠,1...R:c5/:e5 2.Db6/h8≠,1...Dc4/:b3 2.Ce2≠, 1. ...De4/:f3 2.Cb5≠.O construcţie frumoasă cu intenţii estetice(LR)(2 p.). 605(Vladimirov).JOC ap.:1...T:c5

c4/b3/d3 2.c4/c3/c:b3/c:d3≠ -tema ALBINO,1...T:c2 2 D:c2≠. Sol.:1.Df1!(2.tripla Df3,f4,f5≠)T:c5/:c2 2.D f3/f5,1...e2 2.Df4≠, iar la apărări totale - 1....T f8/Nf2/Cf2 2.Cg5/Dh1/Te5≠,avem deci în soluţie altă temă - FLECK-KARLSTROM. O splendidă salbă de maturi (LR)(2+2 p.). 606(Grincenko).1.Cf3!(2.Tg5≠)T:e5/Ne3 2.C:e5/Dh2≠,1...Ne7 2.Dh8≠.Aparenta sărăcie în variante este compensată prin originalitate(LR)(2 p.). 607(Manolescu).Joc ap.:1...T/Nd4 2.De5/Dc4≠ - GRIMSHAW. Sol.:1.Nd4!(2.De5/Dc4≠) T/N:d4 2.Dh5/N:b3≠ - NOVOTNY II cu maturi schimbate!,1...R:d4 2.Cb1≠.Conţinut bogat!(LR)(1+2 p.). 608(Aliovsadzade & Liokumovici).Curse tematice:1.Tc4?(2.Da1≠)De4/f4/g4 2.T::e4/g:f4/C:g4≠,dar 1...Td5!(2.Cc4?); 1.Tg4?(2.d4≠) cu trei contraşahuri pe orizontala a 4-a,urmînd aceleaşi răspunsuri cu mat,dar 1...Dd5!(2.Cg4?);1.Ce1?(2.C:f3≠),dar 1...Df5!. Alte încercări:1.Da1? Tc3!;1.De1? e6!;1.h8C? f5!. Sol.:1.Th4!(2.d4≠) De4/Df4/Dg4 cu răspunsuri de mat cunoscute,1...f5/D:e3 2 h8D/D:e3≠.O problemă foarte bogată cu multe curse(LR)(2+2+2+2 p.). 609(Gordian).Cursa:1.Te3?(2.Dc6≠) T/D:d6(autolegarea preventivă)2.Cf6/Te5≠,dar 1...b5! Sol.:1.Nf5!(2.Dc6≠) T/D:d6 2.Ne6/Cf4≠.Schimbarea maturilor la apărarea NIETVELT.(2+2 p.). 610(Satanovski).Dupa 1.Tf5!(2.Dc5≠)are loc jocul ciclic al pieselor:1...Tc1 2.d:e3≠(t-P),1...g:f3 2.C:f3≠(p-C),1....Ce5 2.N:e5≠(c-N),1...Nc4 2.D:c4≠(n-D),1...Dc8 2.Td5≠(d-T).Incă o dovadă că elementul ciclicităţii, dificil pentru compozitor,nu imbogăţeşte conţinutul artistic al problemei.(2 p.). 611(Căliman).Joc ap.:1...Df6/:g5+ 2.C:f6/:g5≠,1...D:e3 2.Cf2/f6≠.Sol.:1.C:e5!(2.e:d3≠)Na6 2.Nf5≠,1...Cb5/T:e2/T:e3/T:g5+ 2.Nc6/Df5/T:f4/C:g5≠,1...d:e2 2.d3≠.(2 p.). 612(Hjelle).1.Nd4!(2.Nc5≠)Tc7 2.Ne4≠,1...d6 2.Nf5≠-două variante frumoase realizînd tema BI-VALVE, permiţînd albului să-şi activizeze bateria nebunului de pe orizontala a 3-a; 1...g4/Nd6 2.Dc1/D:d6≠(2 p.). 613 (Ianoşi).Cursa:1.Tf/g4?(Zugzw) C ad-lib./Cc6! 2.c4/Dc4 sau a2≠,1...Cf ad-lib./Cd4! 2.Dd6/Ne4≠,1...f6 2 Ng8≠,dar 1...Cc4! Sol.:1.Te4!(Zugzw) Ca ad-lib./Cc6

2.Db7/Dc4≠,1...Cf ad-lib./Cd4! 2.Dd6/Te5≠,1...f6/R:
:e4 2.De6/Dd3≠.Merge,spre regret,şi 1.Cf6+ R:c5/e5
2.Db5/Te4≠.(2+2 p.). 614(Tancău).1.D:e5!(2.Cd4≠)Cad
-lib./Cb5/e8! 2.T:c7/a:b5/Cb:d8≠, 1...Cf7! 2.Dc3≠ -
tema IANOVCIC,1...b5/D:e5+/D:f3 2.Ca5/C:e5/Db5≠. O
splendidă rețea de maturi!(LR)(2 p.). 615(Fedorovic
& Sorokin).I.1.Cb4+ R:b6 2.Cd4 Th5≠; II.1.Cd4+ R:
:d6 2.Cb4 Th5≠; III.1.Ch4 T:c4 2.Nc5 T:h4≠,dar mer-
ge,spre regret, şi 1.Cd(f)e7+ R:b(d)6 2.Cd(b)4 Th5≠
sau 1.Cc7 R:b6 2.Cd4 Th5≠(2+2+2+2 p.). 616(Moutecidis).Joc ap.:1...T:h1 2.g4+ T:h3≠.Sol.:1.Dd3+ Rel 2 Db1* Rd2 3.Td4+ Rc3 4.Db4+! Rc2 5.Td2+ Rc1 6.Dc3+ R b1 7.Te2+ Ra1 8.Tc2+! Rb1 9.Db3+! Ra1 10.Da3+ Rb1 11.Tb2+ Rc1 12.Dc3+ Rd1 13.Td2+ Re1 14.Td4+ Rf1 15. Dd3+ Re1 16.De3+ Rf1 şi după 17.Tf4 rezultă poziția inițială,negrul fiind la mutare:17...T:h1 18.g4+. Autorul ar trebui să demonstreze însă ineficacitatea soluției care deviază de cea de mai sus:1.Dd3+ R e1 2.Dc3+ Rd1 3.Db3+ Rd2 4.Td4+ Rc1 5.Dc3+ Rb1 6. T b4+ Ra2 7.Tb2+ Ra1 8.Tf2+ Rb1 9.Db3+ Ra1 10.Da3+ şi mai departe ca în soluția intenționată.(10+10 pcte) 617(Popa).1.Nc5(2.Nb6+ Re7 3.d8D≠) Rc7 2.g:f6! Rb/d 8 3.d8D/Nb6≠,1...f:g5 2.Nb6+etc.(3 p.). 618(Lapedatu).Joc ap.:1...d3 2.Cd7 Rf5 3.Cc5≠; 1.Nh3!(zugzw) d3 2.Cg4 Rf5 3.Cf2≠.Un Meredith în blocadă completă (2+3 p.). 619(Nestorescu).Intenție:1.f7(Zugzw) N ad lib. 2.De3+ Rc4 3.Dc3≠, 1...Nd3! 2.e3+ Rc4 3.Db4+,1 ...Cad-lib. 2.Df6+ Rc4/5 3.Dc3≠,1...Ce3 2.f:e3+ Rc4 3.Db4≠,1...Ce5 2.Da3(am.3.Dc3≠,dar merge si 2.Db4+) Cc4 3.Nc3≠. Duble solutii: 1.Rd6(Zugzw) N/C ad-lib. 2.De5+,iar la 1...Rc4 2.Db7, sau 1.f4(2.Db4≠) Nd3 2 f3+etc.(3+3+3 p.). 620(Udarțev).Cursa:1.Tf4?(2.Cf6+ e:f6 3.Td4≠) T/N:e4 2.D:h5/Dd2+,dar 1...Td1! Sol.: 1.Dg2!(2.Cf6+ e:f6 3.Td3≠) T:e4 2.Tf5+ e5 3.Dg8≠,1. ...N:e4 2.Td3+(dar merge si 2.Dg8+ e6 3.Da8≠) c:d3 3.Da2≠,1...Te6/f5 2.Tf5+,iar la 1...Tg5 2.Cf6+ Re5 3.Nb8≠,1...R:e4 2.Tg3+ Rf5 3.Df3≠.In apărările negrului intenționate găsim cîte două momente cu efecnegative exploatate de alb:autolegare si autoblocare.Păcat de dualul din varianta a doua tematică(3p)

621(Leontieva).1.h5!(2.h:g6 si 3.De5≠)Nb4/:c5 2.Cb3/c6+ R:c4 3.Df7≠,1...C:f4 2.De5+! R:e5 3.Cc6≠. Trei autoblocări de toată frumusețea!Autoarea nu se dezminte nici de data aceasta!(LR)(3 p.). 622(Kornev si Agarkov).1.Cg6!(2.Db3+ Rc6 3.Ce5≠,dar și 2.Da5+ Rc4 3.Ce5≠,iar la 2...Re6 3.De5,2...Rc6 3.Dc5≠)Re6 2.Dc4 d5(autoblocare la d5)3.Dc8≠(2...Rf5 3.Dd5≠),1...D/T::c3(autoblocare la c3) 2.D:d7+ Rc4 3.Ce5≠,1...Dd3(autoblocare la d3)2.D:d7+ Rc4 3.Dc6≠,1...Ce6! 2.c4+ T::c4(autoblocare la c4) 3.D:d7≠,1...Tb2! 2.N:f7+ Ce6 3.c4≠,1...De2 2.D:d4+ etc.Nu merge 1.C:d7? din cauza 1...Ce6! 2.?Imi face impresîe că o astfel de problema se poate compune numai „in doi"(LR)(3 p.).623(Niculae).1.c5 Rf4! 2.Ne2! Rg5(2...Re4 3.Df3+ Rd4 4.Dd3 mat)3.De6! Rf/h4 4.De5/g4≠, dar mai merge și 1.Dg3 Rd4 2.c5! Re4 3.Re6! Rd4 4.De5≠,1...Rf5 2.Ne8 Re4 3.Ng6+ Rd4 etc.Secorectează prin asezarea N la a6(4 p.) 624(Muller).1.Nf3 f6 2.Tg4 Rh5 3.Tg6+ Rh4 4.Th6+ Rg5 5.Th5≠(4 p.). 625(Pypa).1.Nb2 Rh4 2.N:d4 Ra4 3.N:b6 (sau 3.Ne5/f6/g7-dualuri) Rb4 4.Nc5+ Ra4 5.Cc3≠(4 p) 626(Kicighin).1.Da1!(2.Da7≠)d4 2.Da8!(3.Dc6≠)Ne4 3.D:e4(4.Dc6≠) d3 4.Na3!(5.N:b4≠) b:a3(1...Nd4 5.Dc6≠) 5.b4≠.De fapt,un mat în 2 mutări,cu introducere(LR). (4 p.). 627(Goumondy).Intenție:1.Nf2+ Rf1 2.Nc5+ Re1 3.e6(4.Te5+ Rf1 5.Ne2+ Re1 6.N:g4+ Rf1 7.Ne2+ Re1 8.Cf3≠) f6 4.Nf2+ Rf1 5.Nd4+ Re1 6.Tf4(7.Te4+ etc) f5 7.Nf2+ Rf1 8.Nc5+ Re1 9.T:f5 Cf6(9...Cd2 10.Nf2+ si 11.R:d2) 10.Te5+ Ce4 11.T:e4+ Rf2 12.Ne2+ Re1 13.Ng4 Rf1 14.Ne2+ Re1 15.Cf3≠.Dar merge si 1.Tf4(2Te4+ Rf1 3.Ne2+ Re1 4.N:g4+ etc.) f5 2.C:f5 (3.Ce3 si 4.Cc2≠ sau Tf1≠)Tf7(2...T:b4 3.Ce3 Tc4+ 4.d:c4 etc.) 3.Nf2+ Rf1 4.Ce3≠.(10+10 p.). 628(Petkov).Cursa:1.Db8?(Zugzwang) Ra6/:a4 2.Db6/b4≠,1...c5 2.Db5≠,dar 1...f2!; sol.:1.Da8!(Zugzw) Ra/:a4 La5/La3≠,1...c5/f2 2.Ld4/Lg1≠.Bateria lăcustei!(2+2 p.).629(Alaikov).1.Nd6!(2.C:c3+ C:c3≠) Rd5 2.Ne7 Re4 3.N:h4 Rd5 4.Ne7 Re4 5.Nf8(Switchback!) Rd5 6.C:c3+ C:c3≠. O tehnică ireprosabilă!(LR)(5 p.). 630(Limbach).1.Tg7 Rf8 2.Dd6 Re8 3.Te3 Rf8 4.Rh8 Re8 5.Th7 Rf8 6.Td3! Re8 7.Dd7+ Rf8 8.Cg6+ C:g6≠.Ca si la problema precedentă,avem manevra pendulării R negru,insă într-o formă mai economi

că şi cu un conţinut şi dificultate mai redusă(LR). (6 p.). 631(Nagnibida).1.Cb7 Cf7 2.Cd8 Cd6≠. „Permutarea ciclica" a figurilor,sugestionată de M.Stoica în 1968(2 p.). 632(Storostineanu).1.Re6 Nh7! 2.T/N/f6 Cg5/Ng8/≠.O miniatură drăguţă cu autoblocări interesante(LR)(3 p.). 633(Bunka).A.1.Cd5 Tf6 2.Ne5, f3≠; B.1.Rd5 b:a4+ 2.Rc6 Tf6≠; C.1.Cb6 Ta5+ 2.Rc6 c:d8C≠,dar merge aci şi 1.Re5 c8C+ 2.Rf6 Tf3≠.(2+2+2+2 pcte). 634(Moiseev).A.1.Tf6 Ta2 2.Tf2 Te8≠; B.1.Tb3 Te7 2.Tè3 Tf8≠.Frumoasa exploatare a semilegăturilor de excepţională dificultate!(LR)(2+2 p.) 635(Szondy).A.1.Ng3 Nc5 2.Cg7 N:e7≠; B.1.Cf4 Nc3 2.Td4 Ne1≠(2+2 p.). 636(Dolghinovici).I.1.Nf8 Td6 2.Nc2 Te5≠; II.1.Ng8 T8e6 2.Nc3 Th5≠.O frumoasă constructie .Un întreg arsenal de mijloace,folosit cu pricepere(LR)(2+2 p.). 637(Garai).I.1.Tc6 Dd3 2.Tb5 c4≠;II 1.Dc6 c:b4 2.Tb6 Dc5≠-în ambele soluţii este redată tema IANOVCIC,specifică problemelor ortodoxe. Merge însă,spre regret, şi soluţii duble:1.T/Nc4 Da4(dl,e 2,f2,g2) 2.Dd7/e3 D:d7/:f3≠ cu intervertirea de mutări, sau 1.Nb5 Dd3 2.Nc6 c4≠.(2+2+2+2 p.).638(Karminski).I.1.Na7 Re2 2.Ng1 Rf3 3.Rh1 Rg3≠; II.1.Rg1 Re2 2.Nh2 Rf3 3.Rh1 Rf2≠O economie maximă!(LR).(3+3 pcte.). 639(Tolstoi).I.1.Rh2 a7 2.Nh3 a8D 3.g2 Db8≠ II.1.Dh2 a7 2.Rg1 a8D 3.g2 Da7≠.O realizare exemplară:economie de material şi de mişcare,estetică în toate momentele şi dificultatea acceptabilă(LR)(3+3 pcte). 640(Gheran).1.Ne5 Nd7 2.Nf5 Cg2 3.Re4 N:c6≠. La acelaşi tablou de mat se poate ajunge şi prin 1.Nf5 Cd5/Nf1 2.Re4/Ne5 Nf1/Cd5 3.Ne5/Re4 Ng2≠.(3+3 p.) 641(Drăgoescu).1.Ce2 Ch4 2.Ng2! R:g2 3.Re1 f4 4.Dd1 Cf3≠.Ideea „figurii dăunatoare""(Nh1)(4 p.). 642(Moldovan).A.1.Nf3 Lg4 2.Lb4+ La4 3.Ng4+ Lc4 4.Ld4+ Le4 5.Lf4≠;numerge 1.Lb4? c:b4 2.Nd7 Ld8 3.Rf4 Ld6 4.Ng4 din cauza răspunsului 4...La3! B.1.Nd7 Ld8 2 Rf4 Ld6 3.Ng4 Lg3 4.f:g3≠.(4+4 p.). 643(Petrov & Budkov).1.Cf5 c4+ 2.Td4 Dd2 3.Re5 D:g5 pat!(3 p.).644 (Kriheli).1-5.c7-c1N! 6.e1D! 7-8.Dh8 9-13.e7-e1T! 14.Te7 15-16.Nf8 17.Tg7 18-20.d4-d1N 21-22.Nf7 Cf6≠ (10 pcte).Meritul autorului-ordinea precisă a mutărilor(LR).

DEZLEGARI DE STUDII din Nr.21

83(Pogosianț).1.Ce4! C:h7 (dacă 1...Cd7 2.g5+ R:h7/h5 3.Cf6+ și cîștigă) 2.Rg8! Cg5(la 2...g5 3.Rf7 și cîștigă) 3.Cd6!! C ad-lib. 4.Cf7≠.O miniatură foarte frumoasă(CP). 84(Sviridenko).1.b7! (1.e7? nu dă nimic după 1...Te4 2.b7 Te6+ 3.Nb6 Nf4,sau și mai simplu: 2...Na7 3.R:a7 T:e7 cu remiza evidentă) Nf4 3.e7 Te4 3.Nc3+! Rh7 4.Ne5! T:e5 5.b8D Te6+ 6.Db6 T:e7 7.Df6 și cîștigă. Sacrificiul nebunului(la mutarea a 4-a)este caracteristică pentru tema NOVOTNY. 85(Kovalenko).1.Td8(1.Ta1? R:b5 2.R:f6 Rb4 3.Re5 c3 și negrul cîștigă) c3! 2.T:d2!! c2 (2...c:d2? 3.Ne2 Rd4 4.R:f6 și cîștiga) 3.Td8 R:b5 4.Tc8 f5 5.Re6 f4 6. Rd5 f3 7.Tb8+ Ra6 8.Ta8+ Rb7 9.Ta1 și albul cîștigă. 86(Racolța).1.D:g1 C:c1 2.D:c1(2.Dg3+? Cb3+ 3.D:b3+ T:b3 4.h8D/dacă 4.h:g5 Tf3 5.Rb1 b3 6.Rc1 b2+ 7. Rd2 b1D 8.h8D Dd3+ și negrul cîștigă/ 4...Tc3 5.D:c3 b::c3 6.Rb1 Rb3 7.g7 c2+ și negrul cîștigă) 2...Nf6! 3 h8D (3.Dg5? N:g5 4.h8D /la 4.hLg5 va urma Tf2 5. Rb1 b3 6.Rc1 b2+ 7.Rb1 Tf1+ 8.Rc2 b1D+/ 4...Tc2 5.Db2+ T::b2 6.g7 Tc2 etc.) 3...N:h8 4.g7 N:g7 5.f6 N:f6 6.Dc3+! (pierde 6.Dh6? Tf2+ 7.Rb1 Tf1+ 8.Rc2 b3+ 9. Rd2 /9.Rd3 b2 10.Df8+ Ra2etc./ 9...b2 10.De3+ Ra2 11.De6 Ra1 etc.) 6...N:c3 sau b:c3 pat!(6...Ra4 7.D:f6 =).

@@

B I B L I O G R A F I E

La 1 aprilie a.c. a apărut în Skopje Nr.1 al Buletinului Clubului de Șah GRADITEL. Din 16 pag., jumătate sînt consacrate compoziției șahiste,conținînd 36 de compoziții inedite de toate genurile.Redactor: Georgi Hadzi-Vaskov, bulev.Koco Racin,blok IX/VI-17, 91000-Skopje(Jugoslavia).

THEMA DANICUM este titlul unei reviste daneze de probleme,apăruta în ianuarie a.c.. Conține probleme inedite de toate genurile și articole teoretice. Redactor: Jan Mortensen, Sct. Olavs alle 44, DK - 2630 Tastrup (Danemarca).

@@

C O D E X

P E N T R U C O M P O Z I T I A Ş A H I S T Ă

Numeroasele întrebări şi participări ale cititorilor, referitoare la întreaga activitate legată de compunerea şi dezlegarea problemelor şi a studiilor de şah, reliefează pe de o parte interesul crescut pentru genul componistic, iar pe de alta, acuta lipsă de material informativ privind reglementările de bază existente în compoziţia şahistă. In această direcţie, eforturile făcute de-a lungul timpului de către problemiştii români consacraţi, în publicaţii şi rubrici de specialitate, sînt mai mult decît meritorii; respectivele articole sînt însă, în primul rînd din ce în ce mai greu accesibile, dat fiind că nu e uşor să găseşti rubrici, reviste sau cărţi de acum 5-10 ani, iar în al doilea rînd nu acoperă integral, domeniul compoziţiei şahiste (ceea ce trebuie să recunoaştem că ar fi fost şi extrem de dificil).

Compoziţia, ca scop în şah are, după documente atestate, o vechime de peste o mie de ani. De-a lungul acestui timp i s-au cristalizat forme şi reguli de manifestare. Prin selecţie şi intercorelare dialectică i s-au dezvoltat direcţiile de creativitate, *genuine* inevitabile sau artificiale dispărînd de la sine. Mănunchiul activităţilor legate de compoziţia şahistă contemporană constituie obiectul preocupărilor comisiei permanente pentru compoziţia şahistă a FIDE. Ca urmare, acest organism de conducere şi coordonare a elaborat şi adoptat un codex al compoziţiei şahiste. Acest pas s-a dovedit a fi foarte important, fiind că a permis normalizarea a numeroase elemente, ceea ce a uşurat înţelegerea între toţi cei care se interesează de compoziţie. Discutarea în continuare de către specialişti a unor prevederi şi convenţii a dus la precizarea definiţiilor şi la actualizarea codexului în cadrul fiecărui congres, pentru a obţine un regulament unanim admis. In lumina celor de mai sus, comisia de compoziţie a F.R.Ş. şi BULETI-

NUL PROBLEMISTIC al F.R.Ş., consideră ca absolut necesar a aduce la cunoştinţa celor interesaţi, ultima ediţie a codexului internaţional şi proiectul de COD AL COMPOZIŢIEI ŞAHISTE a Federaţiei de şah a URSS. Această acţiune urmăreşte atît informarea şi indrumarea amatorilor, activiştilor şi organizatorilor, cît şi la stabilirea regulamentului de compozitie şahistă a Federaţiei Române de Şah.

Codexul FIDE, adoptat in 1958 la Congresul din Piran(Jugoslavia) a fost publicat în revista PROBLEM - Nr.55-60/1959, în limba germană, iar capitolul referitor la studii şi în limba rusă. In urma modificărilor de conţinut şi formulare survenite între timp, s-a adoptat la congresul din Imola(Italia),1973, varianta rămasă în vigoare pînă azi. Traducerea de faţă s-a efectuat după textul în limba franceză, publicat în suplimentul revistei DIAGRAMMES Nr.11/1974. Codul sovietic este tradus tot din limba franceză după textul publicat în revista THEMES-64 Nr.77-78 din 1975. Cu toata munca de adaptare depusă, provenienţa textului român prin filiera limbilor germană, rusă şi franceză, imprimă acestuia unele exprimări nu îndeajuns de potrivite. Datorită abundenţei de exprimări diferite a termenilor de specialitate, transpunerea a fost greoaie şi este binevenită contribuţia cunoscătorilor pentru a se realiza şi cît mai limpede, logic şi concis, viitoarele articole ale regulamentului nostru.

Prezentarea grafică originală este facută sub forma succesiunii capitolelor de definiţii, acestea în comentariile din urmă fiind reperate prin cifre arabe situate in paranteze rotunde. Comentariile lămurind diferite aspecte din conţinutul articolelor, au un volum de cuvinte mult mai mare decit restul codexului. Plasarea lor la sfirşitul capitolelor, crează dificultăţi în rapida folosire şi înţelegere a reglementărilor, dar întrucît spaţiul ne obligă la fragmentarea publicării, vom reda conform dispunerii textului iniţial, grupe mai restrînse de articole omogene, impreună cu comentariile aferente, păstrînd numerotarea corespun

zătoare a originalului. Aceasta serveşte astfel şi la mai buna înţelegere a secţiunilor respective. Dat fiind nevoia de a ne referi la regulamentul nostru de joc şi nu la cel internaţional, precum şi la unii termeni impământeniţi, observaţiile noastre vor fi simbolizate cu litere mici, încadrate în paranteze drepte.

In mod surprinzător, elaboratorii regulilor de bază, nu au prezentat şi exemplificări prin unele diagrame sau poziţii. In CODEX se fac numai trimiteri la cărţi şi reviste inaccesibile pentru cititorul obişnuit. Am considerat că neapărat trebuie furnizate un minim de exemple şi ilustrări şi am introdus pe cît a fost posibil, atît compoziţiile oficial citate, cît şi altele adecvate. Şi aici sprijinul eventualilor colaboratori va fi substanţial şi va ajuta la clasificarea noţiunilor teoretice.

Sursele biografice pe care se sprijină actuala publicare, în afara celor specificate mai sus, sînt urmatoarele:/1/ Kodex problemoveho sachu. Sach do vrecka. Bratislava 1963; /2/ Codul problemisticei şahiste Traducere-manuscris 1971 de V.Cuciuc; /3/ F.R.Ş. Regulamentul jocului de sah, 1975; /4/ A.F.Ianovcic.Sahul artistic, 1967; /5/ F.R.Ş. BULETIN PROBLEMISTIC 1973; /6/ E.Dobrescu si V.Nestorescu.Compoziţia şahistă în România, 1973.

P A R T E A I. Principii generale (1)

C o m p o z i ţ i a

Compoziţia este o formă particulară şi independentă a activităţii şahiste, aparţinînd jocului de şah în idee şi construcţie şi avînd ca element de bază - problema de şah. Există în acest domeniu două aspecte în strînsă corelaţie: c o m p u n e r e a şi r e z o l v a r e a problemelor şi studiilor.

Introducere

Compoziţia se împarte în două ramuri principale: p r o b l e m a şi s t u d i u l. Există două categorii de probleme: ortodoxă şi heterodoxă sau feerică. Problema ortodoxă este legată total de regulile jocului de şah, iar cea heterodoxă nu este decît par-

ţial (2).

Notaţie si publicare

Notaţia în compoziţia de şah este algebrică sau descriptivă (3). O compoziţie este,ca procedură generală, publicată sub formă de diagramă (4) cu numele complet al autorului, menţiunea „inedit", sau cea a locului şi primei publicări (5), cît şi enunţul (6).

Corectitudine şi incorectitudine

Fiecare compoziţie şahistă trebuie să aibă cel puţin o soluţie; dacă are mai multe soluţii intenţionate se va indica numărul lor. Ca incorectitudine tehnică există: soluţii mai multe decît cele intenţionate /f/, insolubilitatea (7),dualul major(8) şi ilegalitatea poziţiei. Ca o incorectitudine prioritară (9) există plagiatul şi anticiparea.Problemele cu incorectitudine tehnică sînt momentan descalificate; cele care prezintă o incorectitudine de a doua speţă - prioritară, sînt irevocabil descalificate.

C O M E N T A R I I la partea I

(1) Codexul cuprinde: aspectul general al compoziţiei artistice, regulile problemei de şah, sistemele de competiţie şi terminologie. Există şi alte activităţi specializate ca: judecarea concursurilor de compoziţie, organizarea acestor concursuri, aspectele teoretice, analiza pentru anticipări (colecţii de probleme) şi asupra defecţiunilor, redactarea de literatură asupra problemei, cronici sau reviste de probleme de şah.

(2) Regulile jocului de şah, care sînt aplicate problemei de şah, corespund cu art.1-6 şi 10-12 a regulilor de şah aprobate la al 23-lea congres FIDE (a).

/a/ vezi /3/ art. 1-6 şi 10,11,12 fără alineatul 1.

(3) In acord cu suplimentul Nr.1 al regulilor jocului al FIDE, notaţia utilizată poate fi completă sau sub forma abreviată./6/ Descrierea „de reprodu-

cere" în articole sau soluţii poate fi dată în notaţia Forsith /c/. Semnele de punctuaţie, de exclamare şi de întrebare nu trebuie utilizate pentru evaluarea calităţii mutării, ci unic în sensul lor tematic de acord cu nomenclatura /d/.

/b/ vezi /3/ pag. 43-45, supliment Nr. 1.

/c/ vezi /4/ pag. 151-152. Referitor la notatia Forsith, sînt posibile şi variante cu abrevieri.

/d/ exista diferenţe pe ţări şi publicaţii. In R.S.R. nu există o uniformitate în cadrul publicaţiilor.

(4) In mod deosebit pentru problemele care sunt publicate pentru prima oară, poziţia pieselor in notaţie sau şi numărul lor de control poate fi adăugat diagramei.

(5) Numele complet (prenumele şi numele de familie) trebuie sa fie scris deasupra diagramei; după ameliorarea sau corecţia unei probleme, numele primului autor trebuie de asemenea menţionat;pentru inedite, oraşul de domiciliu şi ţara autorului vor fi adăugate.Sub acestea sursa problemei trebuie să fie indicată în aşa fel încît să fie înţeleasă.Cînd se reproduce un concurs de compoziţie,tipul de distincţie (premiile în cifre romane,menţiunile onorabile sau recomandarile în cifre arabe),denumirea şi anul concursului se menţionează.

(6) Clauzele problemei trebuie notate sub diagramă în limba periodicului sau în notaţia internaţională ≠n /e/. Clauze speciale (ca „gemeni")pot fi adăugate după textul clauzelor principale.Dedicaţiile, urările sau altceva similar,trebuie evitate de către publicaţiile oficiale(serioase). Autorii cînd trimit problemele lor pentru publicare sau pentru concurs,trebuie să le prezinte în acest mod. Toate informaţiile trebuie scrise pe o foaie de hîrtie,în tr-o notaţie uniformă cu soluţia concisă şi comentarii teoretice. Dacă e posibil textul va fi scris la maşină. La însemnarea gemenilor poziţia din diagramă se notează cu a). Stipulările privind modificările ce survin pentru obţinerea gemenilor,sub b),

c) etc.,se refera la poziţia a). In alte cazuri aceasta trebuie formulat în mod special(ca,spre ex. - „în continuare"). In gemeni cu poziţia zero în diagramă,toate modificările - a), b), c)...- se referă la zeropoziţia din diagramă.

/e/ Simbolizarea internaţionala a enunţurilor este stabilita conform notaţiei din albumele FIDE de unde extragem: ≠n - mat în n mutări; s≠n - mat invers în n mutări; h≠n - mat ajutor în n mutări; hpn - pat ajutor în n mutări; sh≠n - mat ajutor serial în n mut.; r≠n - mat reflex în n mut.; * - joc aparent(tematic); max.- mat maximal; W—— - alb mută; B—— - negru mută; n sol.- n soluţii; + - alb cîştigă; = - remiză; Nal—— a2 - transferaţi Nal la a2; + Nal - adăugaţi un N la al; - Nal - scoateţi Nal; T - concurs; TT - concurs tematic; ~ - mutare indiferentă; G - lăcustă; N - călăreţ nocturn; pentru tipurile de ajutoare 2≠(Neumann,Oniţiu etc.) s-a adoptat ataşarea la enunţ a unei paranteze cu 4 cifre, ex.: (2.1.1.1), fiecare cifra simbolizînd posibilităţile culorilor ce efectuează mutarea (vezi/6/) Au mai fost anunţate cîteva simbolizări grafice privitoare la posibilităţile de retroanaliză.Sîntem de părere,că în variantele soluţiilor la studii,se pot înlocui unele comentarii prin anumite semne întrebuinţate în publicaţia „Sahovski Informator" (vezi /3/,pag.100) şi devenite internaţionale. Exemplificăm citeva, cu semnificaţia mai puţin cunoscută: ∞ - jocul nu este clar; Δ - cu ideea ...;□ - sin gura mutare; ⌓ - este mai bine. Desigur că se poate face o selectare a lor.

/f/ dubla sau duble soluţii.

(7) În mod egal sînt incluse soluţiile parţiale.

(8) Un dual major este undual în soluţie, încercare tematică sau în joc aparent(atît pentru a l b cît şi pentru n e g r u).Problemele cu dual în variante netematice sau secundare şi cu dualuri d e p r o m o ţ i e (D/T sau D/N) în mat, sînt corecte şi bune pentru concurs. La fel problemele cu ameninţare multiplă, dacă necesităţile construcţiei o cer şi sînt dovedite. La fel problemele cu cererea

tematică de amenințare multiplă (tema FLECK sau similare).

(9) Cînd cineva „reproduce" proprietatea altuia se disting trei forme principale: a) corectarea unei probleme străine, defecte; b) ameliorarea unei construcții străine; c) modificarea unei teme sau a unei idei străine. In primele două cazuri, numele primului autor este citat. Asemenea probleme n u pot participa la competiții. Forma de reproducere a treia este permisă cînd construcția este diferențiată. Cînd se corectează sau ameliorează problemele proprii, problema prototip trebuie citată.

Dat fiind extrema și mereu actuala importanță a unor prevederi ale Codexului, considerăm necesar și util, detalierea separata a unor situații speciale, ca aceea ce urmează.

P l a g i a t u l înseamnă prezentarea drept creație proprie a lucrărilor altora. Pentru aceasta se folosesc în special publicații mai vechi și metode care, pornind de la simpla copiere identică, se complică (pentru a masca) prin deplasarea poziției în diferite direcții, intoarcerea ei cu 90° și 180°, sau reflectarea poziției respective, mergînd însă pînă la modificarea aranjamentului, a locului unor piese sau a cheii. Ceea ce nu se schimbă însă sînt variantele de bază și modul cum acestea încheagă strategia problemei.

Din exemplele ce le avem la îndemina ilustrăm cu cîteva cazuri. Astfel, la campionatul R.P.R. din 1951 Ion Tornoreanu trimite ca „proprie" problema lui R. Kofman(1940) 2r5n1pRp2t4T1p18C6C1PTP1N5r1N, 3#; 1.b3! (am.2.Tb2) 1...Tg5/g4/g3 2.d4/d3/cf4. Apoi, Fl. Voiculescu, publică în R.R. de Sah Nr.5/1976 problema lui B. von Tomasits (Die Schwalbe VI/1930) RT1Oc11rN1C9t-12C2n1D, 2#; 1.Cd4(am.2.Cb3#), utilizînd întoarcerea tablei cu 180° și, perseverent(!) studiul lui A. Herbstman + L.Kubbel de la memorialul lui A.A.Troițki din 1937: 31 c15C3rp1R6c, =; 1.Cg1 Ce3 2.Rh3 Cf4 3 Rh2 Cg4 4,Rh1 Cf2 5.Rh2 e1C 6.Cf3! C:f3 7.Rg3 Re3 =, de data aceasta folosind oglindirea. Evident conți-

nutul ar fi fost surprinzător de bun pentru primele compoziţii ale unui amator care nu a participat la nici un concurs de dezlegari. Identic procedează şi „Al.Hazos" (pseudonimul de la „haz" - probabil - al lui A.Vermester) în Rev.de Sah Nr.4/1972,cu problema lui A.Ellerman (pr.I „Het Algemein Handelblad" - 1917): 2R8p6DlNlp5T3T3CrCpp3tp3nlt2dPlnN, 2#;1.Dd6! (am.2.Df3#) In diagramele următoare prezentăm cîteva interesante întîmplări.

I. L. ZOLTAN „Magyar Sakkelet" Menţ.onor. 4.

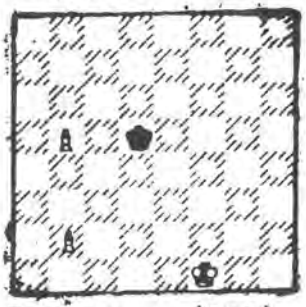

Remiza (3+1)
1. b4!

II. F.HENNEBERGER „Strategie"1908

3# (12+8)
1. Cf5!

III. (v.Simu) Camp.R.P.R.,1951

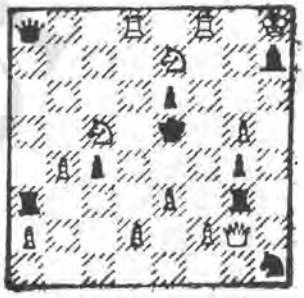

3# (12+9)
1.D:hl(?)

Studiul din diagrama I a fost distins la concurs deoarece arbitrii nu au cunoscut originalul de cunoscutul compozitor sovietic N.Grigoriev(1935): Rcl,Pg2,g4 - Re5, ±; 1.g4 Re6 2.Rd2 Rf7 3.Re3 Rg7 4.Re4 Rg6 5.Rd4 etc; noi l-am descoperit la pag.33,sub Nr. 48.a, a lucrării „Sahmatnye okonciania", de I.Averbah,vol.I,Moscova 1956. In diagrama III vedem o modificare(defectuoasă!) a problemei din diagr.II.Problema, iniţial clasificată pe locul II, a fost,după găsirea originalului, eliminată, iar „autorul" descalificat anulîndu-i-se toate lucrările. Diagrama V, deşi corectă, nu poate fi considerată însă decît ca plagierea problemei din diagrama IV-a.

Procedeele de plagiat sînt agreate de către unii amatori dornici de afirmare rapidă, senzaţională şi

pe căi nemuncite. Aceşti începători speră că neconcordanţa dintre valoarea strategică a problemei model şi noutatea numelui sub care ea e prezentată, să nu fie sesizată. Redactorii, dezlegătorii avansaţi, compozitorii şi colecţionarii pe cartoteci, descoperă mai devreme sau mai tîrziu înşelătoria şi avizează redacţiile publicaţiilor de specialitate. „Prinderea" îi determină adesea şi pe aşa zişii „compozitori" să renunţe rapid şi fără regrete, la noua lor „pasiune" ceea ce nu e decît în folosul tuturor.. Deobicei însă, plagiatul se pedepseşte, prin îngrădirea dreptului de publicare, anularea celor publicate şi în funcţie de situaţie se aplică şi sancţiuni ce merg pînă la excluderea din viaţa sportivă.

IV.
M. WROBEL
„West.Morn.News"
1932. Prem.I

2≠ (11+7)
1. Te7!

V.
(?)
1971.

2≠ (11+8)
1. Tg7!

Un caz mai deosebit prezintă autoplagiatul, concretizat prin republicare (retrimiterea de către autor, ca inedită, a unei probleme anterior publicată) şi dubla-publicare (trimiterea aceleaşi compoziţii la două sau mai multe reviste). In ambele situaţii, problemele se elimină din concursurile respective, autorul fiind atenţionat.

Ceva mai dificil de clarificat este pseudoplagiatul, dat fiind faptul că se deosebeste uneori accidental şi alteori numai prin eventuala intenţie, de anticiparea totală sau de plagiat. De obicei, în aceste situaţii apar însă compozitori deja consacraţi, care lucrează independent şi decalat în timp, după acelaşi prototip sau aceiaşi idee, cunoscînd mai mult sau mai puţin realizarile predecesorilor.

Cu toate ca onestitatea autorilor nu le este pusă la îndoială,totuşi prea mare similitudine dintre lucrări, vorbeşte de la sine. In general coincidenţa se considera întîmplătoare şi ca atare,una din lucrări(cea mai puţin reuşită, nu cea mai nouă!)înceteaza de a mai fi reprezentativă. Pentru o oarecare edificare să urmărim poziţiile şi soluţiile din diagramele ce urmează.

VI.
„Civis Bononiae"
Sec.XIII/versiune

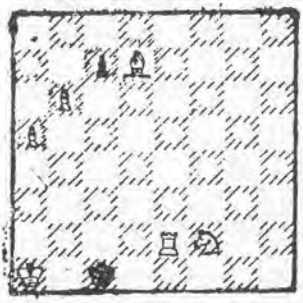

Invers 7≠ (6+2)

VII.
A. CARRA
„L'It.Scăc";926

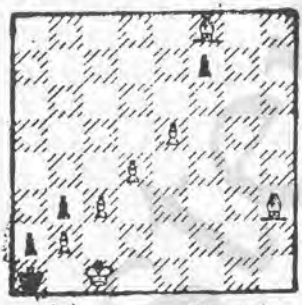

6≠ (7+4)

VIII.
B. POSTMA
Schach Mag. 1947

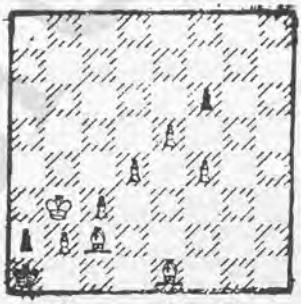

6≠ (8+3)

Astfel, diagr.VI(semnalată de A.Chicco în 1957): 1.Nc6 cb6 2.Nb5 ba5 3.Nc4 a4 4.Na2 a3 5.Ce4 Rd1 6.C c3+ Rc1 7.Tb2 a:b2≠. Diagr.VII:1.Nf5 f6 2.Na3 fe5 3 Ne4 ed4 4.Nd3 dc3 5.bc3 b2 6.N:b2≠. Diagr.VIII:1.f5 fe5 2.Ne4 ed4 3.Nd3 dc3 4.Nc2 cb2 5.Nc3 d1D 6.N:b2≠

IX.
L.LACNY
Ceh.Sach,1955;pr.I

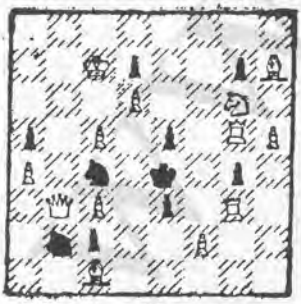

2≠ (13+10)

X.
A.CASA
Themes-64,1971

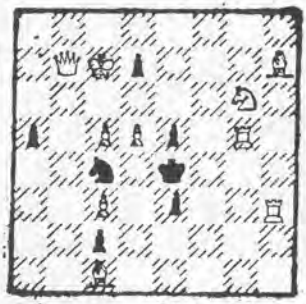

2≠ (10+7)

Şi acum,diagr. IX: joc ap.:1... Rd5/Rd3/Cc ad-1. 2.T:e5/Cf4/T:e3≠. Sol.:1.Db5!(Zgz) Rd5/Rd3/Cc ad-1. 2.Cf4/T:e3/Te5≠. Diagr.X:1.Db3? C d2!; 1.Db5!(2.D: :c4≠) şi desigur totul ar fi fost frumos dacă era menţionat "dupa L.Lacny", d a r

a ş a ? !... De regulă, astfel de lucrări nu fac impresie bună, sînt apreciate ca dubioase din punct de vedere al originalităţii şi sînt ocolite la premiere.

Desigur că poate ar mai fi multe de spus, însă sperăm că am arătat esenţialul în această dificilă chestiune. Cu toate acestea, orice contribuţie atît în aceasta direcţie cît şi referitoare la alte aspecte, ca anticiparea, prelucrarea etc. va fi binevenită, ba chiar necesară.

Ing. Valeriu PETROVICI
Bucuresti, tel. 483312

N O T I T A T E O R E T I C A

R U H L I S S I M P L U
cu schimbarea maturilor la toate apararile

N.O.DOLGHINOVICI
„MAT",1973

2≠ (7+6)

Meredith-ul „dracului"(13 piese!) de pe diagrama alaturata are soluţia in trei faze - doua curse şi soluţie.

1.Dg3?(Zugzw) e:f2(a) 2.Dc3≠(A), 1...e4(b) 2.Dc7≠(B), dar 1...e6!(c) 2.?≠;

1.Dg7?(ZZ) e4(b) 2.Dc3≠(A),1...e6(c) 2.Dc7≠(B),dar 1...e:f2!(a) 2.?≠. In cele două curse avem deci un RUHLIS simplu (transferarea maturilor A şi B)

Soluţia: 1.Dg5!(ZZ) e:f2(a) 2.Dd2≠(C), 1...e4(b) 2.D:c5≠(D), 1...e6(c) 2.Dd8≠(E).

In soluţie după aceleaşi mutări ale negrului (a,b,c)apar maturi noi (C,D,E).

In locul uneia din cele două curse, poate să figureze şi un joc aparent, cele trei faze putînd fi constituite din joc aparent, cursă şi soluţie.

2 iulie 1976

Nikolai DOLGHINOVICI
(U.R.S.S.)

C U G E T Ă R I S E M N I F I C A T I V E

Șahul este o formă a productivității intelectuale și are farmecul lui particular. Creația intelectuală este una din plăcerile cele mai mari - dacă nu chiar cea mai mare - a existenței umane.

Am întotdeauna un fel de compătimire pentru omul care nu cunoaște șahul, tot la fel cum aș compătimi pe un om care n-a cunoscut dragostea. Șahul, la fel ca și dragostea, ca și muzica, are puterea de a face pe om fericit. (S.Tarrasch)

Dacă o poziție este interesantă, ce contează dacă a fost compusă sau a rezultat dintr-o partidă jucată?

Arta adevărată în compoziția șahistă este de a spune mult cu puține piese.

Compozitorul de șah este artistul, autorul, creatorul, poetul, meseriașul, tehnicianul b u n sau r ă u. Dezlegătorul este interpretul, translatorul, studentul, auditorul b u n sau r ă u.
(A.J.Roycroft)

- De ce sînt îngrijorat? Am primit un ultimatum de la soția mea: „Sau ea sau șahul". Pricepi acum de ce sînt îngrijorat? Cum o să trăiască ea fără de mine?...

E R A T A

La problema 617 (P.Popa) din nr.21/1976, trebuie adăugat un pion alb la f4 (7+3).

SCHIMBURI DE LITERATURA SAHISTA

Pentru a facilita procurarea de cărți și reviste privitoare în special la compoziția șahistă, BP. va insera în paginile sale preferințele respective. Amatorii pot scrie pe adresa tovarășului V.PETROVICI, arătînd ce oferă și ce doresc. Anexați timbre pentru răspuns.